

Kijk voor meer IVN-activiteiten in de buurt op de website van onze collega-afdelingen!

gemeente
Peel en Maas

Rabobank
Venlo e.o.

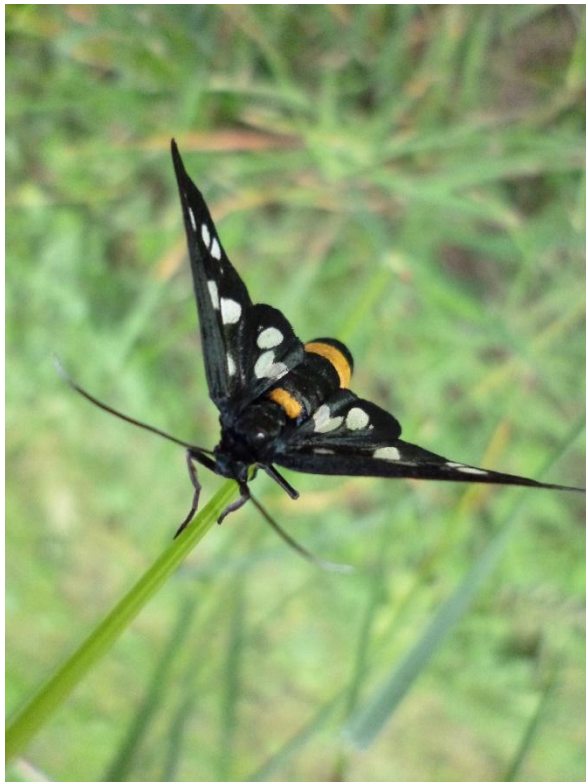

Een mooie verschijning

De phegeavlinder (*Amata phegea*), ook wel melkdrupje genoemd, is een nachtvlinder die overdag actief is. Het is een opvallende vlinder, met een zwarte kleur met daarop wittige vlekken en twee mooie gele bandjes om het zwarte lijf.

Deze vlinder heeft een bijzondere verspreiding in ons land. Hij komt voor in de Peelregio op de grens van Limburg en Noord-Brabant, in het Leudal en ook in onze omgeving. Het leefgebied van deze vlinder bestaat uit bloemrijke graslanden, bosranden en bospaden in droge dennenbossen en open plekken in het bos en de rupsen leven op allerlei gewoon voorkomende kruiden en grassen. Dit jaar heb ik twee exemplaren gezien aan de rand van het bos bij de grafheuvels.

Els

Een Spaanse vlag in de tuin

Op 14 juli zag ik deze prachtige vlinder in mijn tuin. De Spaanse vlag is een dagactieve nachtvlinder uit de familie van de Beervlinders en is goed te herkennen aan de groenzwarte voorvleugel met crèmekleurige strepen en de rode achtervleugel met zwarte vlekken. Die felgekleurde ondervleugel valt vooral erg op als de vlinder vliegt, maar ik had geluk want dit exemplaar zat zich op te warmen op de weegbree. De Spaanse vlag komt voor in vochtige bossen en struwelen. De vlinders vliegen van begin juli tot in september in één generatie. Op warme dagen zijn ze overdag actief en zie je ze regelmatig drinken op planten met veel nectar. Ze vliegen ook 's nachts en komen af op licht. Geschikte waardplanten zijn Koninginnenkruid, Grote brandnetel, Witte dovenetel, Wilgenroosje, Hondsdraf, bramen en Wilde kamperfoelie. Het is waarschijnlijk door klimaatverandering dat deze vlinder zich nu uitbreidt. De vliegtijd is nog tot in september, dus let goed op of je er ook een ziet!

Tekst en foto: Els

Hoe kun je de egels helpen?

Een paar dagen geleden zag ik in de avond iets scharrelen bij het gazon, het bleek een egeltje te zijn, op zoek naar water en slakken in onze tuin. Gelukkig heb ik altijd enkele drinkschaaltjes staan, die regelmatig worden voorzien van vers water. Zo zie je maar dat het altijd de moeite waard is om extra water aan te bieden, want egels hebben het moeilijk. Ze komen bijna overal in Nederland voor en ze houden vooral van plekken met planten waar ze in kunnen schuilen, daardoor zijn ze ook vaak in tuinen te vinden. De egel is een nachtdier. Wanneer het donker is gaan ze op zoek naar eten, zoals insecten, slakken en wormen. Daarom zijn egels ook natuurlijke slakkenbestrijders. Ze zorgen voor evenwicht in je tuin. In de winter gaat de egel in winterslaap, meestal tussen ongeveer oktober en mei. Daarom eten ze voorafgaand aan hun winterslaap zich vol met alles wat ze kunnen vinden. Tussendoor worden ze soms alsnog wakker om op zoek te gaan naar eten.

Het aantal egels in Nederland gaat achteruit. Dat komt doordat ze steeds minder ruimte hebben om te leven. Het is moeilijk voor ze om genoeg eten te vinden tussen alle gebouwen en tegels. Ook worden er veel egels aangereden door auto's. Je kan met een aantal praktische tips in je eigen tuin het verschil maken door een egelvriendelijke omgeving te maken.

Tip 1: Laat je tuin een beetje rommelig

Egels houden van bladeren, takken en plantenresten om in te schuilen. Ruim daarom niet alles op in de tuin. In hoopjes bladeren vinden egels vaak eten en beschutting. Heb je te veel bladeren of groenafval in je tuin? Veeg het dan bijvoorbeeld in een hoekje of onder een heg.

Tip 2: Water en kattenbrokjes

Je kan egels het hele jaar door bijvoeren met droge kattenbrokjes. Ook drinken egels graag water van een schaalte. Zet het neer op een plek waar katten en honden er niet bij kunnen. Bijvoorbeeld onder een kistje met een kleine doorgang (een poortje van 13 x 13 cm).

Let op: geef nooit melk. Hier kunnen egels ziek van worden.

Tip 3: Maak een egelsnelweg

Egels leggen heel wat kilometers af op zoek naar eten en slaapplekken. Onderweg komen ze allerlei hindernissen tegen. Denk aan hoge stoepranden, hekken en tuinschuttingen. Dit zorgt ervoor dat egels soms gevaarlijke wegen over moeten lopen, waar ze aangereden kunnen worden.

Door een kleine doorgang in je tuinhek of schutting te maken, zorg je dat egels veilig van tuin naar tuin kunnen. Maak een poortje van ongeveer 13 bij 13 centimeter onder in de schutting of het hek. Wil je liever geen gat maken? Graaf dan een tunneltje er onderdoor.

Tip 4: Plaats een egelhuis

Een egelhuis zorgt voor een veilige en warme schuilplek voor egels. Ook kunnen ze hier een nest bouwen en hun winterslaap houden. Kijk op de website van de Egelbescherming voor meer info:

<https://www.egelbescherming.nl/de-egel/egels-in-uw-tuin/>

Of op Natuurmonumenten voor een uitleg hoe je zelf een goed egelhuis bouwt:

<https://www.natuurmonumenten.nl/kinderen/speeltips/egelschuilplek-maken-zo-doe-je-dat>

Tip 5: Plaats een plankje in je vijver

Als je een vijver in je tuin hebt, kunnen egels hierin vallen. Vooral bij vijvers met een steile oever en is het heel moeilijk voor egels om er weer uit te komen, waardoor ze kunnen verdrinken. Als je een klein loopplankje in je vijver plaatst, zorg je dat egels er weer uit kunnen komen.

Tip 6: Ga voor groen

In een groene tuin vinden egels het makkelijkst eten en schuilplekken. Kies het liefst voor inheemse planten, dit zijn planten die van nature in Nederland voorkomen. Deze planten trekken de meeste insecten aan en dat is weer voedsel voor egels.

Tip 7: Vermijd gif

Gif voor in de tuin, zoals slakkenkorrels en insectenverdelgers, zijn ook dodelijk voor egels. Vermijd daarom het gebruik van gif, ook de biologische variant. Wist je dat egels juist natuurlijke bestrijders van slakken zijn?

Tip 8: Robotgrasmaaier? Liever overdag

Heb je een robotgrasmaaier? Zet deze dan alleen overdag aan. Egels worden actief vanaf de schemering en kunnen overreden worden door een robotmaaier. De sensor van robotmaaiers ziet egels vaak over het hoofd.

Tip 9: Help een zieke of zwakke egel

Zie je ergens een egel die gewond is, of ergens in verstrikt zit? Of een egel die er ziek, verzwakt of onderkoeld uit ziet? Probeer de egel dan te helpen.

Lees op de website van de Egelbescherming wanneer hulp nodig is.

<https://www.egelbescherming.nl/dier-in-nood/adreslijst-egelopvangcentra/>

Vind je een egel die hulp nodig heeft? Zorg dan dat je de egel op een veilige manier helpt en vervoert naar een egelopvang. Hoe eerder een egel bij een egelopvang komt, hoe groter de kans dat hij gered kan worden. Lees op de website van de Egelbescherming hoe je de egel veilig helpt en vervoert.

Tip 10: Doe mee aan de egeltelling

Wil jij in je eigen tuin helpen aan onderzoek naar hoe het gaat met de egel in Nederland? Ieder najaar wordt er een landelijke egeltelling georganiseerd.

Kijk voor meer info op de website van de Egeltelling:

<https://www.egelbescherming.nl/>

Kleine parelmoervlinder gezien

Na de vlinderdip van juni zijn er op dit moment redelijk wat vlinders te zien. Op een wandeling in het buitengebied van Baarlo ontdekte ik de kleine parelmoervlinder.

Deze vlinder is bezig met een opmars. Van oorsprong is het een soort die in de duinen voorkomt, maar de vlinder breidt zich steeds verder uit naar het binnenland. Warme zomers en droogte werken in zijn voordeel. In het binnenland is hij vooral te vinden op zandgronden - zoals in de omgeving van Baarlo - en in de buurt van braakliggende akkers.

De soort vliegt in minstens drie tot vier elkaar overlappende generaties, van april tot en met oktober. De rupsen leven voornamelijk van het akkerviooltje en het driekleurig viooltje.

Tijdens de meest recente tellingen werden er landelijk, en specifiek ook in Limburg, meer kleine parelmoervlinders gezien dan in de jaren ervoor.

Heb je ook een leuke waarneming? Geef het door!

Els

Uitslag Tuinvlindertelling

Van 10 tot en met 12 juli was de Tuinvlindertelling, en elfduizend tellingen leverden 108.000 vlinders op.

De atalanta werd het meest geteld, gevolgd door het klein koolwitje en de dagpauwoog.

Er werden opvallend veel kolibrievlinders, koninginnenpages en kleine parelmoervlinders geteld. Tijdens het kwartier tellen werden gemiddeld tien vlinders doorgegeven. Vorig jaar lag dit met bijna elf vlinders net iets hoger. Het was dit jaar de achttiende tuintelling. In de eerste negen jaar, 2009 tot en met 2017, werden gemiddeld zestien vlinders per telling gezien en in de afgelopen negen jaren gemiddeld negen. Dit komt overeen met de achteruitgang van vlinders die we ook buiten de tuinen, in natuurgebieden en parken, meten binnen het meetnet vlinders.

De trekvlinders waren goed vertegenwoordigd dit jaar. Naast de atalanta, die het meest werd geteld, waren ook distelvlinder en kolibrievlinder meer aanwezig dan de voorgaande jaren. Het aanhoudende warme weer zal hier zeker aan hebben bijgedragen.

Het scheefbloemwitje, dat nog maar tien jaar in ons land voorkomt, werd regelmatig gemeld, vooral uit tuinen in Limburg. Ook warmteminnaars als koninginnenpage en kleine parelmoervlinder werden meer gezien dan de voorgaande jaren. De kleine vos, die in de beginjaren van de Tuinvlindertelling vier jaar als meest getelde vlinder uit de bus kwam, is dit jaar zeer weinig geteld en eindigde op de negende plek. De hete en droge jaren, die we vanaf 2018 hebben gehad, hebben deze echte tuinvlinder sterk doen afnemen. Hoewel de atalanta dus landelijk de duidelijke winnaar was, gold dat niet voor alle provincies. In Gelderland en Limburg werd het klein koolwitje het meest geteld.

Tekst: Kars Veling, De Vlinderstichting

Pas op voor de grasaren van het kruipertje!

Van alle grassoorten die in een stad voorkomen is het kruipertje ongetwijfeld de meest bekende. Dit gras met de lange naalden aan de aar is nauwelijks met andere grassen te verwarren. Vrijwel iedereen heeft er in zijn kindertijd mee kennis gemaakt. Op speelveldjes, rommelhoekjes en andere terreintjes waar kinderen graag spelen, is dit gras te vinden.

Kruipertje is een echte cultuurvolger, een begeleider van de mens en zijn huisdieren. Waar we het aantreffen is de invloed van de mens groot. Het zijn zonnige droge plekken die betreden worden en waar de bemesting geleverd wordt door het storten van tuinafval of door honden.

Al vroeg in het jaar groeit kruipertje in de hoogte uit, waardoor het eenjarige rozetplanten die ook van een warme en droge standplaats houden, verdringt. De kafjes van de vruchten van kruipertje hebben zes lange naalden voorzien van weerhaakjes. Die zorgen er voor dat de vruchten aan kleding van mensen en de vacht van dieren blijft zitten en aldus verspreid worden. Op die manier is kruipertje ook vanuit het Middellandse Zeegebied over een groot deel van Europa verspreid geraakt en dan met name in de warmere en neerslagarme streken.

Dat maakt het tot een uitgesproken stadsplant want in de stad zijn altijd wel plekken te vinden die relatief droger en warmer zijn. Maar de plant is ook te vinden langs fietspaden en wandelpaden in het bos. Kinderen stoppen de aar met de punt naar boven in hun mouw. Door de haakjes aan de kafnaalden kruipt het kruipertje dan naar boven. Zo komt dit gras aan zijn Nederlandse naam.

De scherpe weerhaakjes aan de naalden van het kruipertje kunnen voor problemen zorgen, want deze kunnen in de vacht van een hond terecht komen en op den duur de huid gaan irriteren.

Dit kan leiden tot irritaties en ontstekingen. De grasaar kan behalve in de huid ook in de neus of in de oren van een dier terechtkomen. Een bezoek aan de dierenarts is dan onvermijdbaar. Als je hond wordt uitgelaten in een gebied waar veel grasaren voorkomen, check dan na afloop van de wandeling of er geen grasaren in de vacht, tenen of het gezicht zitten. De bloeitijd van kruipertje begint in juni en duurt tot laat in het najaar. Als de plant is uitgebloeid vallen de kafnaalden uiteen in heel veel kleine graankorrels en die zorgen voor de meeste problemen. Hondenbaasjes moeten de komende tijd extra alert zijn op nestelende grasaren in de vacht van hun dier, want vanwege de droogte zijn aren van de wilde grassoorten dit jaar erg scherp. Tot in december komen ze voor en uit ervaring weet ik dat ze erg gevaarlijk zijn voor je huisdier.

Els

Herfstwandeling rond het Zwart Water

Ten noordoosten van Venlo ligt het natuurgebied Zwart Water. De bodem bestaat uit een aantal oude Maasbeddingen uit lang vervlogen tijden. De Venkoelen midden in het gebied is het grootste water en is ontstaan door vervening. Er omheen ligt bos dat met name vanaf 1930 is aangeplant. Het bos wordt afgewisseld met kleine maar waardevolle graslandjes. Het gebied vormt zo een mooie overgang naar het Vreewater. Het oude stadsbos, de zandduinen en bijbehorende moerasgebieden zijn de moeite voor een bezoek meer dan waard.

We vertrekken op zondag 27 september om 9.00 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat aan de Napoleonsbaan Zuid 1 in Baarlo. De wandeling start om 9.30 uur vanaf de p-plaats van het Limburgs Landschap aan de Schandeloselaan in Venlo.

Ondanks de droogte toch paddenstoelen te vinden in de bossen rondom Baarlo

Ondanks de enorme droogte in de bossen in onze omgeving, zijn er toch nog mooie dingen te ontdekken, zoals deze zwavelzwam.

Hoewel de zwavelzwam (*Laetiporus sulphureus*) ook wel op dood hout voorkomt, is hij vooral bekend als een geduchte parasiet op levende bomen. In Engeland is de zwavelzwam een zeer gewaardeerde consumptiepaddenstoel, getuige zijn bijnaam 'Chicken of the woods'. Deze bijnaam refereert uiteraard niet aan zijn vorm, maar aan zijn overeenkomst in smaak en draderige structuur met kippenvlees. De zwavelzwam wordt in Engeland als vervanger voor kippenvlees in vegetarische gerechten gebruikt. In Nederland komt slechts één soort zwavelzwam voor, wereldwijd worden twaalf soorten onderscheiden.

De eetbaarheid van de Zwavelzwam wordt in Nederland in twijfel getrokken. Er is namelijk een aantal gevallen bekend waarbij consumptie allergische reacties veroorzaakte. Jonge zwavelzwammen kunnen bepaalde alkaloiden bevatten. Het eten van jonge zwavelzwammen kan bij een gevoeligheid hiervoor leiden tot misselijkheid en duizeligheid. De zwavelzwam staat in Nederland daarom bekend als een onbetrouwbare consumptiepaddenstoel. Dit in tegenstelling tot verschillende andere landen waar men het risico blijkbaar voor lief neemt.

Door hun kleuren, grootte en spatelvormige hoeden kun je deze paddenstoel niet verwarren met welke andere paddenstoel dan ook. De frisse en kleurige zwavelzwammen beginnen al na een maand of twee af te takelen en de resten kunnen tot een jaar lang aan de boom worden gezien.

Bron: Nederlandse Mycologische Vereniging

Foto: Els

Met de plantenwerkgroep over de Krayelheide

Op zondagochtend 5 juli staan maar liefst 10 belangstellenden klaar bij de afgesproken plek in natuurgebied Krayelheide. Het gebied is in het bezit van de gemeenten Peel en Maas en Venlo, de Nederlandse Staat en Staatsbosbeheer en is ongeveer 200 hectare groot. Oorspronkelijk kwamen hier drie heidegebieden samen: de Lange Heide, de Krayelheide en de Blerickse Heide. Ongeveer 100 jaar geleden was hier een onherbergzaam landschap van heide, vennen en zandverstuivingen. Niet voor niets noemden de ontginners dit gebied Siberië. In de jaren '30 van de vorige eeuw is het gebied grotendeels ontgonnen in het kader van werkverschaffing. Rond 1980 ontstond het plan om het gebied een militaire bestemming te geven. De soldaten van de Frederik Hendrik Kazerne in Blerick zouden hun oefenterrein aan de Groote Heide omruilen voor de Krayelheide. Hiervoor werden landbouwgronden omgezet in schraal grasland. Uiteindelijk zijn deze plannen van het Ministerie van Defensie niet uitgevoerd. Een gedeelte van Krayelheide is tegenwoordig ingericht als natuurgebied en er zijn kleine agrarische percelen en stroken met naaldbomen en loofbos.

We vertrekken om 9.30 uur en gaan meteen een schraal grasland in met heel veel bloemen. We zien het wilgenroosje uitbundig in bloei staan en op de purperen bloemen zitten heel veel hommels te snoepen van de nectar. Het duizendblad staat er prachtig bij en we zien ook de gele morgenster, hazenpootje, klein streepzaad, akkerkool, Jakobskruid met de mooie zebrarupsen van de Jakobsvlinder, Sint Janskruid, wilde peen, stijf havikskruid en de avondkoekoeksbloem.

We constateren dat dit een tweehuizige plant is, want we zien een duidelijk verschil in de aanwezige planten. De mannelijke plant heeft een slanke bloemkelk en de vrouwelijke plant heeft een opgeblazen, eivormige bloemkelk. Avondkoekoeksbloem is voor de voortplanting volledig afhankelijk van de wind of van nachtvlinders.

We lopen even later door een bosgebied met o.a. zomereik, Douglasspar en grove den. Er staan lelietjes van Dalen, ze zijn hier waarschijnlijk als tuinafval terecht gekomen en er springen kleine kikkertjes door het gras. Hier in de vochtige karrensporen in de weg staat waterpeper, te herkennen aan de brandende en peperachtige smaak bij het kauwen op een blaadje. Deze eenjarige plant uit de duizendknoopfamilie groeit uitsluitend op natte, modderige plekken en langs het pad in de schaduw van de bomen zien we het klein springzaad en rankende helmblom staan. We zien hoe een duif waarschijnlijk door een havik is gegrepen. De havik jaagt in bossen en parken en plukt de duif het liefst op een beschutte plek op de grond. Even later zien we hoe een gaai het loodje heeft gelegd; er ligt een krans van felblauwe vleugelveertjes en we kunnen het niet laten om ze mee te nemen. Even later zien we warempel een Phegeavlinder; dit is een prachtige verschijning en daar worden we blij van!

Langs het pad staat de Canadese guldenroede; deze plant is ooit als sierplant ingevoerd in Europa, en staat nu bekend als een invasieve exoot. Wat later komen we bij een gedeelte van het gebied dat wat meer open is, we zien veel gestreepte witbol, waarvan de zachtroze gekleurde aren wiegen in de wind. We zien de stalkaars met prachtige gele bloemen. De plant werd vroeger in vet, pek of bijenwas gedoopt en aangestoken en diende zo als kaars, vandaar de naam.

Er staat wilde Marjolein, grasklokje; een elegante, overblijvende inheemse wilde plant uit de klokjesfamilie, bezemkruiskruid; een rijkbloeiende felgele exoot uit de Composietenfamilie, Hennepnetel, waarvan de rijpe nootjes door de glanskop en de matkop worden verzameld, om er een wintervoorraadjie mee aan te leggen. Ze verstoppen de kleine nootjes achter boomschors, tussen mossen of in de grond. Akkerdistel en Speerdistel, Gewone berenklaauw, met veel weekschildkevertjes en grijskruid waarvan de witte bloemetjes vrolijk wapperen in de wind.

Naast alle aandacht voor de planten, hebben we ook vogels gehoord en gezien zoals de geelgors, tjiftjaf, grasmus, gierzwaluw en boerenzwaluw en er vliegt een ooievaar boven het nieuw aangelegde ven. Even later zien de vogelaars onder ons een juveniele Grauwe klauwier. Om 12.15 uur zijn we terug bij het beginpunt na een mooie wandeling met veel verrassingen. Frans en Albert hartelijk dank!

Tekst: Els

Foto's: Suzanne en Laurie

Op zoek naar vlinders en andere insecten

Op zondagmorgen 26 juli laat het zomerweer ons een beetje in de steek. Het was de afgelopen maand zeer zonnig en droog, maar voor vandaag staat veel bewolking en wat regen op de weerradar. Ondanks de mindere weersvooruitzichten gaan we rond 9.00 uur met 11 natuurliefhebbers op pad langs de Kwistbeek met onze gids Jan Slaats. We parkeren de auto's bij de duiker aan het zandpad dat in het verlengde van de Litjeshei ligt.

In de berm zien we de Pyjamaschildwants die voornamelijk leeft van plantensappen. De wants gebruikt zijn zuignuit om zich te voeden met de stengels en zaden van schermbloemigen. Er ligt een Atalanta op de weg, helaas is de eerste vlinder die we vandaag tegenkomen slachtoffer geworden van het verkeer. De Atalanta dankt zijn naam aan de Griekse mythologie, waarin de koningsdochter Atalante bekendstond om haar extreme kracht, behendigheid en snelheid. De Zweedse wetenschapper Carl Linnaeus gaf de vlinder deze naam. De Atalanta wordt ook wel admiraalsvlinder genoemd vanwege zijn opvallende strepen. We gaan het pad in dat aan de linkerkant van de Kwistbeek ligt en struinen meteen al door de drooggevalle oever. We zien het Klein koolwitje en de Krasser één van de meest algemene sprinkhanen in Nederland. De Krasser is een sprinkhaan uit de familie van de Veldsprinkhanen.

In de Nederland wordt de groep van de sprinkhanen opgedeeld in drie hoofdfamilies:

De Sabelsprinkhanen: met lange spriet en een zwaardvormige legboor bij de vrouwtjes;

De Veldsprinkhanen: met korte spriet en geen legboor;

De Doornsprinkhanen: kleine sprinkhaantjes met korte spriet, waarbij het borststuk ver naar achteren is doorgetrokken over het hele achterlijf.

De Krekels vormen een aparte familie, maar behoren wel tot de Orde van de Rechtvleugeligen, waartoe ook de sprinkhanen behoren.

Het is genieten aan de oever van de beek, we zien een Distelvlinder, Oranjezandoogje en Grasmotjes. Ook een Zuidelijk spitskopje een sprinkhaan uit de familie van de Sabelsprinkhanen, de vrouwtjes hebben een legboortje en hun antennes zijn ongeveer drie keer zo lang als hun lichaam. We horen hier duidelijk de Boskrekkel, want we staan dicht bij de rand van het bos. Op de Akkerdistels zit een Strooiselmot; een kleine nachtvlinder uit de familie van de Snuitmotten. Deze mot valt direct op door zijn zeer specifieke, unieke rusthouding, waarbij hij hoog opgericht op zijn voorpoten staat en de vleugelpuntjes stevig tegen de ondergrond drukt.

We zien ook een Sikkelsprinkhaan, die behoort tot de Sabelsprinkhanen; het vrouwtje heeft een sikkelvormige legboor. We zien de Bruine sprinkhaan, uit de familie van de Veldsprinkhanen met korte voelspriet. En we zien een Gewoon spitskopje; een kleine slanke Sabelsprinkhaan met een spits kopje.

Jan wijst ons de plekken waar de rupsen van de Distelvlinder hebben gesnoept van de bladeren van de Akkerdistel en van de Grote brandnetel. Ze spinnen de bladeren losjes aan elkaar tot een soort tentje waarin ze veilig zitten en vreten de plant flink kaal. Als de rups van de Distelvlinder klaar is om te verpoppen, verlaat hij meestal zijn vraatplek en zoekt een beschutte plek op een nabijgelegen plant. De rups kruipt dus vaak een klein stukje weg van de kaalgevreten waardplant, naar een stevigere stengel of een gezond blad in de directe omgeving.

We zien de Beekoeverlibel, een libel uit de familie van de Korenbouten; een familie binnen de echte Libellen en we zien de Koraaljuffer, een libel uit de familie van de Waterjuffers. Je kunt een Koraaljuffer het beste herkennen aan het volledig rode achterlijf gecombineerd met de vuurrode poten. Het is een kleine juffer die vanwege deze unieke kleurenmerken direct opvalt tussen de andere libellensoorten.

We zien een Brandnetelmotje, een zeer kleine nachtvlinder die vooral overdag actief is.

Jan legt uit dat vlinders om te kunnen overleven en om zich voort te kunnen planten gedurende hun levenscyclus nectarplanten en waardplanten nodig hebben. Waardplanten zijn het voedsel voor de rupsen; het zijn de specifieke planten waarop een vrouwtjesvlinder haar eitjes legt en waarvan de rupsen eten. De rupsen zijn extreem kieskeurig; als de juiste waardplant er niet is, sterven de rupsen omdat ze geen andere planten lusten of kunnen verteren. Zo is Grote brandnetel de waardplant voor o.a. de Dagpauwoog, Kleine vos, Atalanta, Gehakkelde Aurelia, Landkaartje. En de Akkerdistel is de waardplant van de Distelvlinder. En Vogelwikke is een waardplant voor het Icarusblauwtje en het Staartblauwtje.

Nectarplanten zijn het voedsel voor de vlinder; het zijn energierijke, bloeiende planten waar volwassen vlinders met hun roltong suikerrijke nectar uit zuigen, deze nectar levert de vlinders de energie om te vliegen. Zo kunnen ze een partner zoeken en eitjes leggen. Vlinders zijn hierin veel minder kieskeurig dan rupsen en bezoeken vaak vele soorten bloemen. Voorbeelden van nectarplanten zijn de Vlinderstruik, Koninginnenkruid, Lavendel en verschillende soorten Distels.

Op de Akkerdistels zit ook een Aardhommel en we zien een Zomervlinder; een diepgroene nachtvlinder uit de familie van de Spanners. We zien de Wantssluiplieg; een zeer opvallende vlieg uit de familie van de sluipliegen. We zien de Blauwe breedscheenjuffer die te herkennen is aan de opvallend platte en verbrede schenen. De mannetjes zijn blauw en de vrouwtjes zijn gelig tot lichtgroen van kleur. In het hoge gras wemelt het van de Grote groene sabelsprinkhanen; één van de grootste insecten in Nederland. Het dier valt direct op door zijn indrukwekkende formaat, egale gifgroene kleur en de zeer lange, smalle vleugels die ver voorbij het achterlijf steken.

We lopen na een tijdje terug naar het beginpunt van de wandeling bij de zandweg en er zit een Blauwvleugelsprinkhaan die behoort tot de familie van de Veldsprinkhanen op de weg. Hij blijft even zitten en als iedereen in een kringetje rondom het insect staat, vliegt hij op en kunnen we de lichtblauwe achtervleugels allemaal goed bewonderen.

We steken de weg over en lopen langs de Kwistbeek in noordelijke richting. We zien vraatsporen van de Bever op de stam van een Knotwilg en een beverglijbaan. In het water staat: Grote egelskop, Waterweegbree, Zwanenbloem, Waterzuring en Penningkruid.

Langs de waterkant staat: Moerasrolklaver, Greppelrus, Blauw glidkruid, Smeerwortel, Wilde Bertram, Moeraswalstro, Wolfspoot, Zompvergeet-mijnietje, Beekpunge en Engelwortel met Soldaatjes en Viltbandkevertjes.

We zien de Tengere grasjuffer en de prachtige Weidebeekjuffer en we bewonderen een paringswiel van het Lantaarntje. Er zit een Gamma-uiltje; zo genoemd vanwege de zilverwitte vlek op de voorvleugels die sprekend lijkt op de Griekse letter γ (gamma).

Wie de vlinder met gespreide vleugels bekijkt, of de witte letter omgekeerd ziet, kan in dezelfde witte vorm de omtrek van een pistooltje herkennen, vandaar de bijnaam Pistooltje. We zien een Elzenhaantje, het Zevenstippelig lieveheersbeestje en een Rietkever; een slanke, prachtig metaalkleurig glanzende kever die behoort tot de familie van de Bladkevers. Ze danken hun naam aan hun leefgebied: je vindt ze in grote aantallen langs de waterkant op Riet, Lisdodde, Zeggen en Egelskop. We zien ook een Zuringrandwants en een Knoopkruidschildwants. Dit is een vrij grote, robuuste wants die je kunt herkennen aan zijn brede schouders, de wijnrode tinten op de voorvleugels en een geelgroen schildje. Tussen de begroeiing zit de Gewone pad en Bruine kikker, het zijn er heel veel en we willen ze niet vertrappen, dus bij elke stap is het opletten!

Op de Grote kattenstaart zit een Kattenstaartdikpootbij en we zien een Europese hoornaar, een Andoornbij, een Graafwesp en een Pluimvoetbij. De Pluimvoetbij is een Zandbij die haar nesten diep onder de grond graaft. Ze zoekt hiervoor naar kale, zon beschenen plekken met los zand, zoals zandpaden en zandige oevers van beekjes zoals hier bij de Kwistbeek. De vrouwtjes graven een loodrechte gang die wel 20 tot 60 centimeter diep kan zijn. Hoewel ze solitair leven (elk vrouwtje maakt haar eigen nest), graven ze hun gangen vaak heel dicht bij elkaar, waardoor er grote nestdorpen ontstaan in het zand. De Pluimvoetbij is een van de meest opvallende en charmante solitaire bijen van Nederland. Ze dankt haar naam aan de enorme, harige pluimen op de achterpoten van de vrouwtjes.

We gaan op zoek naar de Moerasprinkhaan en uiteindelijk ziet Jan een exemplaar, nu is ook hij tevreden!

Even komt de zon tevoorschijn en meteen zien we meer vlinders waaronder het Boomblauwtje en het Staartblauwtje. Het Staartblauwtje is te herkennen aan de staartjes die aan de achtervleugels zitten en ook zijn er op de zilvergrijze onderkant van de achtervleugel twee opvallende oranje vlekken vlak naast het staartje te zien. Het Boomblauwtje heeft deze oranje stippen niet en het Icarusblauwtje heeft veel meer oranje stippen.

Als we terug lopen naar de auto's wijst Jan ons nog op de bunkertjes van de Bijenwolf een grote, solitaire graafwesp die een fascinerende, maar ook wrede levenswijze heeft. Haar naam heeft ze te danken aan haar unieke specialisatie: het jagen op honingbijen om haar larven te voeden. Zelf is de volwassen wesp vegetariër en leeft ze van nectar en pollen, maar voor haar nageslacht verandert ze in een meedogenloze jager.

Met dit minder opbeurende verhaaltje sluiten we onze wandeling af en we gaan met een zeer tevreden gevoel huiswaarts. Jan hartelijk dank voor de deskundige begeleiding, we zijn onder de indruk van jouw kennis!

Tekst: Els Foto's: Suzanne

Sikkelsprinkhaan

Beekoeverlibel

Blauwvleugelsprinkhaan

Boomblauwtje

Staatblauwtje

De wespspin

De wespspin wordt ook wel tijgerspin genoemd. Beide namen zijn heel toepasselijk, m.n. voor het vrouwtje dat een zwart achterlijf heeft met heldere gele en witte banden. De spin wordt door veel vijanden met rust gelaten, dankzij dit wesp-achtige uiterlijk. Niet alleen de kleur is opvallend, het is ook een van de grootste Europese spinnen, ongeveer 15 mm groot en dus moeilijk over het hoofd te zien.

Het mannetje is veel kleiner, maximaal 5 mm en wordt daarom zelden opgemerkt. Het kan maximaal tweemaal paren, omdat hij bij het paren een van zijn twee genitaliën in het vrouwtje laat zitten om te voorkomen dat een ander mannetje met hetzelfde vrouwtje paart. Overigens blijft het meestal bij 1 paring, omdat het mannetje na de paring vaak wordt ingesponnen en opgegeten.

De wespspin behoort tot de familie van de wielwebspinnen (Araneidae), waartoe ook onze kruisspinnen behoren. Ze komt oorspronkelijk uit het Middellands Zeegebied maar heeft zich, waarschijnlijk door de klimaatverandering, ver naar het noorden uitgebreid.

Pas in 1980 werd ze voor het eerst ontdekt in Limburg. Inmiddels is ze in heel Nederland te vinden. In onze contreien is ze algemeen, je kunt haar b.v. vinden op de Crayelheide en langs de Kwistbeek. Ik vond hier tientallen exemplaren.

De wespspin maakt een groot verticaal wielweb, waar ze meestal ondersteboven in hangt. Het centrum van het web wordt uitgebreid met een warrig wit spinsel. Daarna volgt een gesponnen zigzagband van het centrum naar beneden en naar boven; het stabilimentum, een soort trappetje. Dit is ook van een opvallend witte kleur, zoals te zien op de foto hiernaast van een wespspin met prooi (een vlieg).

Over het nut van het stabilimentum zijn de geleerden het niet eens.

Voor de ei-afzetting maakt de wespspin een grote bruine flaconvormige cocon. Deze wordt enkele decimeters vanaf de grond in de vegetatie vast gemaakt. Het bovenste deel van de eicocon wordt het eerst gemaakt door een schijf te spinnen en deze naar onderen uit te breiden en zo een ondiepe buis te maken. Het vrouwtje vult deze ondersteboven hangend met de eitjes die daarna afgedekt wordt met spinsel. Hier zet ze volgende lagen bruin wordend spinsel op af, waarbij de flaconvorm ontstaat. Een vrouwtje kan twee tot drie eicocons maken. Dit gebeurt rond augustus, een maand na de paring. De jonge spinnetjes komen na ongeveer een maand uit. Ze verblijven nog tot het volgende voorjaar in de cocon.

Langs de Kwistbeek, waar het vorige artikel over ging, zijn tientallen webben van de wespspin te vinden. Ik vond een wespspin die een grote libel gevangen had. Die heeft zich ongetwijfeld driftig verweerd om los te komen, maar overduidelijk zonder succes. Dit laat zien hoe sterk zo'n web blijkaar is. Deze wespspin kon weer een tijdje vooruit met haar grote prooi.

Tekst en foto's:
Albert.

